

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Vznemirjevalec sosedov

Dobra sosečnina je velika dobrota. Kjer so dobri sosedje, vlada mir, vzajemnost, sporazum, medsebojna podpornost brez zavisti, škodoželjnosti, jeze, sovraštva in nasprotovanja. Slab sosed pa je velika nesreča za svojo okolico. To velja za odnose med posamezniki, velja pa tudi za razmere med narodi in državami. V mednarodnem življenju se škodljivi nasledki slabega sosedstva umnožujejo v mednarodno nesrečo. Izkušnja zadnjih let je nas poučila, da je fašizmu svojska slaba sosednost. Kdor pozna bistvo fašizma, ki je pretirani nacionalizem in nenašitna narodnostna sebičnost, se temu ne bo čudil. O italijanskem fašizmu in njegovem razmerju do sosednih držav ne bomo danes govorili in tudi ni treba govoriti, ker desetletna zgodovina o tem dovolj jasno spričuje. Namenili pa smo se v tem oziru nekoliko izpregovoriti o hitlerizmu, o katerem se sosedne države vedno bolj pritožujejo.

Nemški narodni socializem je po svojem bistvu pangermanističen — vsenemški. Do dna svojega bistva je prežet s težnjo po uresničenju vsenemške ideje. Nemčija mora zavzeti prvo mesto med evropskimi državami in njenemu ozemlju se morajo prikloniti, kolikor je največ mogoče, tiste pokrajine, ki so sedaj del ozemlja drugih držav, pa na njih prebivajo nemške narodne manjšine. To je bistvena točka v programu nemškega narodnega socializma. Kako hitlerizem to točko svojega programa smatra kot resno, čuti vse države, ki imajo na svojem narodnem ozemlju nemške narodne manjšine. Vse te manjšine so prošinjene z duhom hitlerizma. Hitlerja proslavljajo kot pol-boga, kot nemškega zveličarja, kot neko čudo, ki ga je sam nemški bog poslal na svet Nemcem v pomoč. Hitlerizem je vzbudil po sosednih državah, ki imajo nemške narodne manjšine, nemško-narodno iredento (željo po narodnem zveličanju), ki je povzročila po teh državah veliko razburjenje.

Vznemirjenje, ki ga vzbuja hitlerizem v sosednih državah, je tem bolj upravičeno, ker se propaganda nemških narodnih socialistov ne omejuje na nemškonacionalne deklamacije, ampak je že tudi prešla v dejanja. Zoper taka dejanja je Poljska podvzela odločne korake. Njej so sledile baltiške države (Litva, Letonska, Estonka), ki so morale izgnati nemške narodno-socialistične agitatorje ter tudi

med lastnim državnim uradništvom z odločnostjo iztrebiti hitlerjevsko ljujko. Kako opasna je postala hitlerjevska propaganda v baltiških državah, dokazuje dejstvo, da je sama boljševiska Rusija morala v javnosti protestirati zoper pohlep hitlerizma po teh državah, ki tvorijo soseščino Rusije.

Prav odločno je nastopila zoper poseganje hitlerizma na svoje državno ozemlje Čehoslovaška, ki je razpustila vse nemške politične organizacije, ki so bile narodno-socialistične, ali pa so z njimi simpatizirale. Ogrska je tudi napela vajeti proti nemški narodni manjšini, med katero je zavladal hitlerjevski duh. Slične ukrepe je podvzela Rumunija, kateri je postal hitlerizem še bolj neprijeten radi tega, ker se poslužuje v svoje politične svrhe vseukrajinske ideje. Hitlerjevci namreč pripovedujejo Ukrajincem (Malorusom), ki so sedaj razdeljeni na razne države (zlasti Rusijo, Poljsko in Besarabijo, ki sedaj pripada Rumuniji), da jim bodo pomagali do ustanovitve vseukrajinske države, ki bi se sestavila iz

Angleški minister John Simon (levo) v razgovoru z Mussolinijem v Rimu.

ozemskih delov, kateri sedaj pripadajo Rusiji, Poljski in Rumuniji. Ta vseukrajinska država bi kajpada bila napram Nemčiji v istem razmerju, kakor je Mandžukuo (mandžurska država) napram Japonski.

Kako je hitlerizem vplival na nemško-narodno manjšino v naši državi, je vsem dobro znano. Nemško-nacionalni greben raste vedno bolj in bolj, z njim rastejo zahteve po manjšinskih pravicah, ki so jih Nemci v naši državi že tako deležni v polni meri, raste pa tudi brezprimerna drznost, s katero zanikajo hitlerjevci v Jugoslaviji koroškim Slovencem v Avstriji najbolj priproste pravice narodno-manjšinskega varstva. O tem smo ter tudi bomo imeli prilike, da izpregovorimo podrobneje. V pojasnilo hitlerjevske propagande v inozemstvu bi še pokazali na Železno gardo v Rumuniji, koje član je nedavno umoril rumunskega ministrskega predsednika Duca. Železna garda je fašistična organizacija, ki se naslanja duševno in gmotno zlasti na nemški narodni socializem, za čigar politiko je pripravljala tla v Rumuniji. Ravno rumunski slučaj pojasnjuje, kako zastrupljevalno vpliva nemški narodni socializem na mišljenje narodnostnih zanešenjakov.

Ako se ti vplivi čutijo v Avstriji, ki ni neposredna sosedja Nemčije ter tudi ni z nemškim ljudstvom iste narodnosti, kaj naj potem reče istonarodna Avstrija o svojem sovražnem sosedu in njegovih neprestanih vznemirjevalnih poskusih! Dollfussova vlada se je v borbi zoper narodno-socialistične napade in zločine omejila na obrambo. Za božične praznike je izvršila več pomiloščenj obsojenih in zaprtih narodno-socialističnih voditeljev. Njena zmernost pa je bila slabo plačana. S početkom novega leta se je pojavil nov val narodno-socialističnih nasilnih dejanj. V zadnjih dneh je bilo po vsej Avstriji izvršenih nič manj nego 140 bombnih atentatov. Zato se je avstrijska vlada odločila za poostreno borbo zoper narodni socializem, da napravi z vsemi, tudi najostrejšimi sredstvi konec nasilnim dejanjem in ustrahovalnim demonstracijam.

Kakšno je sosedstvo hitlerizma, čuti prav posebno tudi katoliška cerkev v Nemčiji, katera deli z njim isto državno ozemlje. Ima celo z njim pogodbo (konkordat), od katere je upala, da bo medsebojne razmere uredila v dobro soseščino. To pa se ni zgodilo, ker je hitlerizem sosed, ki sklenjene pogodbe ne drži. Pogodbeno je obljubil katoliški

cerkvi, da ji bo pustil katoliško mladino kot vzgojno lastnino, pa jemlje cerkvi mladino ter jo tira v hitlerjevske vrste. Katoliški duhovniki, ki se poslužujejo v konkordatu zajamčene cerkvene prosvetno-organizatorne svobode, se zapirajo in kaznujejo. Katoliški časniki se zatirajo ali pa se jim vsiljuje hitlerjevski duh. Kakšen je ta duh, dokazujejo nove učne knjige, ki se vpečujejo po nemških šolah. V njih se zanika vstvarjenje sveta in človeka po Bogu — ter se obnavljajo starogerman-

ske poganske bajke. Proslavlja se nemško pleme kot prvo na svetu: je bojevito, se zna maščevati ter ima namen, da si pokori vse stvarstvo. V organizmu tega plemena je katoliška cerkev tuje telo, ki ga je treba izločiti. — Takšnega soseda ima katoliška cerkev v Nemčiji. Spričo teh razmer je upravičena bojazen sv. Očeta, ki jo je izrazil napram zastopnikom nemške katoliške mladine povodom njenega rimskega romanja: »Bojim se ne samo za mladino, marveč tudi za vero v Nemčiji.«

IZ RAZNIH DRŽAV

Opasni hitlerjevski nemiri v Avstriji. V svrhu omejitve brezposelnosti je organizirala avstrijska vlada posebna taborišča, v katerih so dobivali brezposelni prehrano ter preskrbo in so morali za to opravljati razna dela. Hitlerjevci so nahujskali ta taborišča proti Dollfusovi vladi. Zadnje dni je došlo po več delavskih taboriščih do demonstracij, ki so bile prav opasne. Delavci taborišča v Stremu na Gradiščanskem so razdejali dne 9. t. m. celo taborišče. Z zastavo na čelu so korakali od kraja do kraja in agitirali za Hitlerja. Okrog 300 delavcev iz taborišča Lobau se je odpravilo deloma peš, deloma v avtomobilih proti Dunaju. Med potom je narasla četa demonstrantov na 500. Na mostu preko Donave je došlo do spopada med izgrezniki in policijo. Policija je zaprla 250 razgrajčev, ostale je pa razpodela, a so po raznih predmestjih razgrajali celo noč po spopadu. Hitlerjevske demonstracije so zahtevale na Koroškem dve smrtni žrtvi. Iz taborišča ob Osojskem jezeru so odkorakali delavci s hitlerjevsko zastavo proti Beljaku, kjer so vrgli več bomb, izzvali spopade s policijo, ki je končno le obvladala položaj. Hitlerjevski nemiri so postali krvavi v Celovcu, kjer so se zbrali demonstranti pred tiskarno krščansko-socialnega lista, vrgli so več bomb, razbili so vse šipe in opustošili

celo tiskarno. Policija je streljala in sta bila ubita dva demonstranta. Istočasno so bili nemiri po štajerskih delavskih taboriščih. Oblasti so pa pravočasno preprečile pohode demonstrantov v sosedne večje kraje. V taboriščih v Cmureku in Diepersdorfu je izbruhnil v noči na 10. januar upor. Delavci so uničili taborišča. Proti razgrajčemu so poslali četo vojakov, ki je upornike prisilila k redu in miru.

Novi avstrijski varnostni minister. Ministrski svet je imenoval 11. januarja dosedanega podkancelarja majorja Feyja za varnostnega ministra. Fey bo pričel borbo z narodnimi socialisti z najostrejšimi sredstvi. Z imenovanjem Feyja je ojačeno stališče Heimwehra v Dollfusovi vladi.

78. zasedanje Sveta Zveze narodov je pričelo dne 15. januarja v Ženevi. Tokrat predseduje poljski zunanji minister Beck.

Hitler upeljal narodno socialistični komunizem. Nemška vlada je odobrila novo delavno pravo, ki ureja čisto na novo pravice in dolžnosti delavca in delodajalca v duhu narodno-socialističnih načel, po katerih je voditelj A. Hitler vsemogočen.

Mandžurija postane cesarstvo. V najkrajšem času bodo proglasili Mandžurijo, ki je otrok Japonske, za cesarstvo. Za mandžurskega cesarja bodo seveda kronali znano japonsko lutko in bivšega pobeglega zadnjega kitajskega cesarja Puya, ki je bil sedaj na papirju nekronani vladar nove mandžurske države.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Cerkev o prikaznih. V belgijskem mestecu Beauraing so se dogodile čudne stvari. Začetek teh dogodkov je bil 29. novembra 1932. Na večer tega dne so šli 4 otroci — 15letna Ferdinanda Voisin, njen 11letni brat Albert in 2 sestrice Degeimbre, in sicer 14letna Andra in 9letna Gilberta — proti samostanski šoli, da bi prevzeli majhno Gilbertovo Voisin. Ko pozvonijo pri samostanskih durih, se Albert Voisin ozre nazaj v temni drevored ter zakliče: »Vidim luč!« Ko zagledajo tudi deklice luč, vzkliknejo: »To je v lurški votlini! Giblje se! Človek je! Mati božja je!« Drugi dan se isto zgodi, tudi tretji dan. Sledilo je potem do 3. januarja še kakšnih 30 prikazni. Število gledalcev pri teh večernih prikaznih, ki so jih bili

deležni samo imenovani otroci, je rastle od dneva do dneva. Zadnji dan — bilo je navzočih okoli 25.000 ljudi — se je prikazen poslovala od posameznih otrok, imenujoč se »Mater božjo in kraljico nebes« ter jim naročujoč, naj zvesto in iskreno molijo. Ze prej je naročila otrokom, kakor so sami izpovedali, naj bi se tukaj zgradila cerkev ter naj se semkaj vršijo romanja. O teh »prikaznih« se je v belgijski javnosti veliko govorilo in veliko pisalo. Mnenja so deljena. Nekateri duhovniki so izrekli v javnosti jako tehtne pomisleke, proti verodostojnosti otrok, drugi pa so otroke branili ter se izrekli za pristnost prikazni. Ljudstvo se za ta znanstveni spor ni brigalo, marveč je v rastočem številu začelo romati v Beauraing. Na praznik Marije Snežne — 5. avgusta 1933 — je bilo navzočih kakšnih 200.000 romarjev. Dogodile so se tudi nekatere izredne ozdravitve. K temu vprašanju je tudi cerkev morala uradno za-

vzeti svoje stališče. To so storili belgijski škofje, ki so izdali posebno pismo na duhovnike in vernike. V tem pastirskem pismu odredajo naslednje: O prikaznih in razodetjih se ne sme poročati niti se ne sme o njih dalje pripovedovati, dokler jih cerkvena oblast ni priznala kot resnične in pristne. Duhovniki naj spominjajo vernike na stroge cerkvene predpise, ki zahtevajo previdnost; brez dovoljenja diecezanskega škofa ne smejo prirediti romanja v take kraje. O dogodkih, ki so baje čudni, se ne sme poročati ne v spisih ne v knjigah, tudi ne v časnikih, ako se za to prej ne dobi cerkveno tiskovno dovoljenje. Če se kaj čudovitega zgodi, se to mora ustmeno ali pismeno sporočiti cerkveni oblasti, ne pa javnosti.

V Kristusu rešitev. Na Kitajskem vsiljujejo nacionalistični krogi zakone ali pa že obstoječe izvršujejo, ki prepovedujejo veronauk v zasebnih, zlasti v misijonskih šolah. V mestu Yenching, kjer je zasebno vseučilišče, vzdrževano od ameriške misijonske zveze, je mestna občinska uprava dobila zapoved, da takoj prepove verski pouk na tem vseučilišču. Na odposlano pritožbo je prosvetni minister brzojavno potrdil to prepoved. Isti prosvetni minister je opozoril oblasti v mestu Šangaju, da se v zasebnih šolah protivno zakonu vrši verski pouk in verska propaganda. Istočasno je v nekem kitajskem časopisu izšel ostudni napad na muslimansko vero. Muslimani so na ta napad odgovorili z napadom na tiskarno, kjer je izšel dotični list in kjer so razbili stroje in pohištvo. Obenem so se pritožili na vlado v Nankingu, ki je izdala ukaz, da se v bodoče ne sme zamahovati nobena vera. List, ki je objavil zasmehljivi napad na mohamedanizem, je moral prenehati, tiskarno pa so zaprli. Nedavno je prišel v mesto Changsa vrhovni zapovednik general Čangkaišek ter tamkaj obiskal protestantsko šolo. Čangkaišek se je dal pred dvema letoma krstiti ter je protestant. O priliki svojega obiska je imel v navzočnosti mestnih in šolskih oblasti nagovor na učenje ter med drugim rekel: »Ko sem stopil v vašo lepo šolo, sem bil ginjen. Žal, da so še ljudje, ki nimajo zaupanja v misijonske šole. To p. radi tega, ker jih ne poznajo. Misijonska šola ima velik pomen. Je sicer dovolj načinov, da se reši domovina, toda šola, kjer se propoveda o Jezusu, kaže pravec, v katerem je treba iti. Jezus rešuje človeštvo, in sicer s svojo ljubeznijo in s tem, ker popolnoma daje samega sebe za ljudi. Navzemimo se mi, ki hočemo domovino rešiti, duha njegove požrtvovalnosti. Nadejam se, da boste nekoč vso kitajsko mladež prenovili po idealu, ki ga nam je začrtal Jezus. Narod in domovina se more rešiti samo po njegovem nauku. Zdaj znate, kaj vam je storiti.« Vatikanski list »Osservatore Romano«, ki o tem poroča, dostavlja to-le: »Takšne besede iz ust vrhovnega kitajskega poveljnika dokazujejo, da tudi na Kitajskem odgovorne osebnosti čutijo (vsled staršnega kaosa (zmede), ki se v njem nahaja država), da je potrebna luč in